

СТРАШНА ТАЙНА.

(Дальше.)
IV.

Пані Шерінгер збігла і крикнула. Опісля встала з фотелю, підійшла до стола, на якому стояла фляшка з вином. Налила собі шклянку і випила.

— Простіть, зробилося мені слабо, не по впрочім ніколи. . . Де се сталося?

— В дорожці. — Як то, пробі! ви не читаете ніяких часописей?

— Ні, що мене може обходити їх дурна писанина.

Попала в задуму. — Она не читає днівників, думав пан Горбі і тому то мимо розголошу, яке нароби сей морд, не давала про себе знати.

— Я витерпіла много в своїм житю, зачала пані Шерінгер слабим голосом, бо мала я мужа піяка, проте не є я добре успособлена зглядом мушчин. — але морд Чого я не сподівала ся ніколи.

— Чого ви не сподівали ся, спитав Горбі наивно.

— Щоби хтось допустив ся такої річи.

— Хто приміром? спитав і проникаючо глядів в лице вдови. Чи масте на кого підозріне?

— Не знаю. . . я непевна. . . говорила. Нараз зорентувала ся, що хотіла говорити і сказала:

— Ставляйте мені питання, скажу вам все, що знаю. — Як виглядав пан Вайт?

— Шпортівний мушчина, високий брунет, старанно виголений. Не говорить добре по німецьки і зараз пізнати, що се англік. . .

— Гм — муркотів, після сего опису трудно буде пізнати его, а чи не мав він ніяких особливих знаків, якої шрами або щось подібного?

— Мав, пригадую собі, знамя на правій скрани

— Той сам, подумав пан Горбі. Я на добрій дорогі.

— Голосно запитав: Чи мав не яких знакомих.

— Лише одно знаю его приятеля, Морленда. Він сам виходив все вечер в відвідини до приятелів.

— Хто були его приятелі?

— Не знаю як пояснити вам сю річ. Пан Вайт не говорив ніколи де йде, а впрочім, сліб й говорив, я не повірила йому. . . Мушчани все як мушчани, кажуть, що ідуть за інтересами, або до праці, а все найдеи їх в шинку! Пан Вайт сказав мені лише, що має ся жени-ти з якоюсь богатою дідичкою, але так оповідають все молоді люди, сли хочуть робити довгн.

— Отже якийсь пан Морленд відвідував его — Як виглядає сей пан Морленд?

— Дуже гарний хлопець, але манери его; однак я не терплю мушчин, бо в них крім гладкого лица нема нічого, мій муж. . .

— А де мешкає сей пан Морленд, перервав Горбі базіканє вдови, що знова хотіла розказувати про блуди свого небіщика,

— Не знаю, відповіла з неохотою, приходив ту що дня, але від тиждня десь зник зовсім.

— Так. . . гм. . . То дивне. Сего Морленда мушу пізнати, думав пан Горбі, нотуючи собі назвиско. А в якім часі приходив він звичайно?

— Вечер.

— Чи пан Вайт не приймав впрочім нікого?

— О всім, пригадую собі. Раз, було то може перед 14 днями, прийшов елегантний мушчина. Здає ся однак, що се не були милі відвідини, бо сварили ся між собою.

— Чи ви підслухували? запитав Горбі з заінтересованєм.

— Ні, сказала вдова, кричали так голосно, що я могла їх чути. Нагло випадає з покою Вайта незнакомий червоний від гніву і кричить: „Сли не хочете бити ся зі мною, то змушу вас до сего, почаствує вас нагасм, а опісля відважте ся, переступити поріг сего дому“.

Всі мушчани суть бруталями, если не суть тхірями, як мій небіщик.

Горбі зітхнув глибоко і їмив паню Шерінгер за рамя.

— А що опісля? запитав з найвисшим заінтересованєм

— Опісля незнакомий вибіг і так сильно тріснув дверми, що аж цілий дім затряс ся.

— А Вайт?

— Сей сьміяв ся та сказав: „А то блазен“.

— А як називав ся сей незнакомий?

— Не знаю. Є се мушчина високий з ясними вусами.

— Вже мій. . . пробурмотів Горбі.

— Що думаєте про се все? запитала пані Шерінгер цікаво.

— Думую, відповів запитаний, а лице его дуже споважніло, думую, що треба шукати жінчини. . . Впрочім додав, хапаючи ся іншої гадки, позволите мені, відвідати вас знова вечер. По сих словах вийшов. —

V.

Пан Самуїл Горбі опустив помешканє пані Шерінгер, щоби застановити ся епокібно над всім, о чім довідав ся. Він не сумнівав ся, що незнакомий, який відвідав Вайта, є в дуже близькій звязи з мордом. Що входить в ск гру і жінчина, сей здогад висказав він перед тим, а пан Горбі не говорив нічого о якійсь справі, що морд побачивши его на книжці.

Так і ту було.

Думав: Хтось грозив Вайтови, що обіба єго прилюдно, щоби змусити его до поєдинку, на всякий случай в тайнім намірі усуненя в чесний спосіб невігідного і завязтого суперника. Вайт однак сказав отверто, що не приймає поєдинку — зробив се може з певного рода гордості, щоби розразити незнакомого до найвисшої степеня.

Хто був сей незнакомий о сїм сподівав ся Горбі, вивідати від того Морленда, довірочного товариша Вайта. А сли і Морленд не знає нічого про незнакомого, то буде бодай знати про дівчину, з якою хотів заручити ся Англік. Залюблений чоловік з певністю не замочвав о своїй любові перед найсердечнішим приятелем. Тоді легко буде можна вислідити, чи і хто мав в тім інтерес, щоби Вайта усунути з сего світа. Але комбінації пана Горбі хоч були добрі, то не мали ніякої вартости так довго, поки він не поговорив з Морлендом. Та сей від часу морду не показував ся в помешканю Вайта.

Се занепокоїло агента в високій степені. Редений прїродником, пішов знова на улицю Ліхтенштайна 121. Пані Шерінгер ввела его до покою Вайта. Мешканє се було уряджене богато, хоч не без смаку, на всякий случай було уряджене відповідно для чоловіка, який перебував звичайно кілька годин дома.

Уряджю помешканє прилично, говорила пані Шерінгер задоволено, за сьвічуючи велику висячу лампу; хто хоче мати люкаторів мусят помешканє елегантно умеблювати.

Пан Горбі не звертав уваги на базіканє вдови, всунув руки в кишені, проходжував ся по покою і розсліджував кожду річ, кожду дрібницю. На стівах висіли портрети перогонових коний і славних джокеїв, висіли також фотографії відомих акторок в костюмах їх роль.

— Гуляка і марнотратник, говорив Горбі, сей міг мати не одного цікавого приятеля.

Пані Шерінгер підловила тон мови та стала висказувати свої задивлюваня на злі стєрови мушчин. Нечайно відізвав ся однак дзвінок при дверох.

— То може пан Морленд, я в вечер нікого не приймаю, така бідна, опущена жінчина, як я — так, так — вздихала а відходячи промовила:

— Сли се є Морленд, введу его тут.

— Сли се Морленд, то маю щастє, тоді без тумніву моя комбінація окаже ся справедливою. Побачимо.

Зробив товариську міну і станув під дверима, підслухуючи.

За дверима питав мужеский голос чи Вайт є дома.

— Ні, відповіла жінчийа, але якийсь пан, що хотів би з ним бачити ся. Прому близше.

На хвилю вступлю відповів чужий голос, не дуже чемний.

До покою вийшла пані Шерінгер, за нею мушчина рослий блондин. Убраний був після найновішої моди, в захованю була певного рода недбалість, що мійским елегантам видає ся скінченим шинком.

— Де Вайт? запитав, сів на фотель, не звертаючи уваги на детектива, начеб сей був якоюсь річню, що стоїть на своїм звичайнім місці.

— Чи ви не бачили его запитав агент.

Пан Морленд мовчав хвилю, начеб був в непевности, чи взагалі має відповідати на коєць овер ся на фотелю, знімав поволи рукавичку з руки і сказав, позіхаючи:

— Ні, я вийхав на пару день і щойно вернув. Не бачив я его отже від тижня. Чому о се питаєте?

Агент не відповів зараз, але приглядав ся молодцеві.

— Сподіємо ся, сказав недбало з усьмішкою Морленд, що буду мав приємність побачити ся з Вами при найближій спосібности. Впрочім з ким маю приємність? Акцентував кождий склад послідного слова і глядів остро на агента. Сей зближив ся до лампи:

Називаю ся Горбі і єсмь агентом слідчим.

— Дуже мені приємно, відповів Морленд, мірячи зимно агента від ніг до голов. — Щож поновив Вайт? Мала авантюрка, га? Знаю его забатанки.

Пан Горбі потряс головою.

— Чи не знаєте, де єго найти?

Морленд начав сьміятися.

— Ні! Думую, що не є далеко відси, бо мені нічо не казав, що думає десь вїхати? З певністю нічо такого, що мене здивовало би. Се дух неспокійний.

— Платив дуже регулярно докинула пані Шерінгер!

— Предмет гідний зависти, сказав весело Морленд, на таку похвалу, я не заслужив ніколи. Але на що всі ті питання про Вайта. Що чинить ся з ним?

— Не жив! сказав нагло Горбі.

Морленд зірвав ся з фотелю.

— Не жив! Що говорите?..

— Говорю, що Олівера Вайта замордували в дорожці.

Морленд пересунув рукою по чолі і глядів на агента з оєтовнієм.

— Простіть, але завернуло ся мені в голову, сказав сїдаючи. Якто! Вайт замордований?

Був здоров і цілий, як опустив я его перед десятьма днями.

— Виж не читали днівників? Д.б.

ЗАГАДКИ.

Хто з читачів відгадає бодай половину (що найменше 20) тих загадок дістане в надгороду книжочку „Велика революція на острові Питкейрн“. Розвязки просять надіслати зараз до редакції „Хата“.

1. Що то за штука, що цілий вік стука? ні дума, гада, хвостиком виліз, все собі мигоче, і чужий вік ліче

2. А що плаває сїреньке по морю? *шпакель/коф*

3. Без рук без ніг на дерево дереться. *пояс*

4. Без рук, без ніг, без тіла—але рву серце а рвал мушу. *фотука*

5. Біла ріля, чорне насіння; хто уміє—посіє, хто знає—ї одгада? *тільки пшениця*

Біленькі щенята зпід печі брешуть. *дути*

6. Вігає Мотрушка у сто кожухках, як вітер повіє то й спина замріє

7. Виса висить, хода ходить, виса спала, хода итд

8. В лісі рубаєть ся, в стаїні кохаєть ся, на руках хитаєть ся.

9. В одній барилі та два пиві, а барила без дна без чїпка. *еліца*

10. Два столи, два човни, пята мисочка. *шолом*

11. Діти батька родили.

12. Є крила—не лігаю, ніг нема а гуляю, по землі не хожу, на небо не дивлюсь, зірок не щитаю, людям не знаю.

13. Скручене, з'вязане по хаті скаче. *літми*

14. Іде лісом—не шелестить, іде водою—не плеще скотить. *тихі шафери*

15. Ішли чоловік із жінкою, і брат із сестрою і ширин із зятем, найшли вони яблуко й розрізали на чотверо, та й не поділять ся: взять по чотвертині — одні зістаєть ся; а взять по дві—одному не стає. Скільки було?

16. Кругленьким, маленьким до неба докинеш.

17. Летить—виз, сяде—раз. *куця зривається*

18. Летів пан, на воду впає і хвилі не погнав.

19. Ліз карасик через перелазик, та в воду плює

20. На городі з бураками, укутавшись лопушками просять хліба-соли.

21. На березі сїжу, кріз клен дивлюсь і діда за сороку скубу.

22. На дворі—горою, у хаті—водою. *сміє*

23. Одно каже—з'їймо, друге каже—їдмо, третє каже похилімоє.

24. Одно каже—побіжим, друге каже—полегит третє каже похитаймоє.

25. Ой на горі гай, під гаєм мигає, під мигаєм сапає під сапаєм хапай. *бобочай*

26. Пішла панна до міста, на їй суконь триста.

27. Сам не бачить, не чує, а всім дорогу казує.

28. Сам з дерева, боролася з прядива. *роздує*

29. Сіреньке літає, сивеньке гуде, а жовтеньке висить.

30. Стоїть дід над водою, киває головою.

31. Стоїть хлопець на мості, кричить: „усіх біблю“.

32. Тища тищить бондарів, роблять хату без углі

33. Ходить пані по майдані, куди гляне трапляє в'яне. *маса*

34. Хиталося, моталося під припичком сховалося

35. Чотири сестрички прийшли з вечерничок—полягали, так і доси сплять.

36. Що росте висше як ліс? *дима*

37. Що у стані нетесане, у руках недержане?

38. Що плаче без голосу? *сльозы*

Сьмішне.

Ви вже мали раз в суді справу за зневаженє вашої теці, — чи Ви були тоді караї?

Так, але не через суд а приватно. . .

В АПТИЦІ.

Стара панна: Прому мені дати одно пуделечко вашої „масти на відмолодженє“.

Антикар: Тільки одно? Замало се буде для Вас. . .

ПРАКТИЧНИЙ.

Мойше Зальц (до учителя): — Пане професор, по що мій Абрумке учить рахувати від іден або десять — ліше єму рахувати на єго, на тисячі.

АВТЕНТИЧНЕ.

Одна німецька часопись помістила слїдуючу новинку: — Знеохочений молодець впакував собі кульку в лєб. куля „прошила серце“ і він сейчас помер.

Подорожуючий агент дить до бюро богатого пана і застає его зайтого книжками. Купець (лютий)

Як ви тут увійшли — портнерови строго наказали нікому не позволити вїйти до дверей зближити

Агент: — Даруйте дозволити, він не винен, бо вийшов. . . коминою.

НА ЗЛОДІЮ ШАПКАРИТЬ.

Батько що лише перебивти молодого синка?

Щож Іваску, про що те думаєш?

— Еге, знаю, ти думаєш, що я оєел, ну а за се те знова набереш.

В СУДОВІЙ САЛІ.

Судия (до обжалованої старої панни) — Ви сказали неправду, ви поклали що маєте 20 літ, а

29 —?

Обжалована: — Ні пан судия, я тільки подала мій вік з попередних літ